

Ανδρίτσου Ευανθία

ΑΜ: 511/2003002

Εργασία στο μάθημα « Νομικά στο Design »

Θέμα:

“Η σωρευτική προστασία των έργων Διανοητικής Ιδιοκτησίας”

Σε ποιες περιπτώσεις κάποια έργα μπορεί να προστατεύονται από περισσότερους του ενός θεσμούς της Διανοητικής Ιδιοκτησίας και ποια η σημασία αυτής της σωρευτικής προστασίας

Εισαγωγή

Στο παρόν προς ανάλυση θέμα, είναι απαραίτητη μια πρώτη προσέγγιση της έννοιας της Διανοητικής Ιδιοκτησίας καθώς και των παρελκόμενων εννοιών και θεσμών που τη διέπουν, έτσι ώστε να γίνει σαφής η ευρύτερη έννοια της σωρευτικής προστασίας. Στη συνέχεια, με σκοπό να καταστήσω με κατανοητό τρόπο το πώς σε κάποιες περιπτώσεις κάποια έργα προστατεύονται από περισσότερο του ενός θεσμούς της Διανοητικής ιδιοκτησίας, ακολουθεί ως παράδειγμα το γνωστό *iPod* της αμερικανικής ιδιωτικής εταιρίας *Apple*.

Η Διανοητική Ιδιοκτησία

Από τον 19ο αιώνα δημιουργήθηκε η ανάγκη διεθνούς κατοχύρωσης των δικαιωμάτων στα προϊόντα της διάνοιας.

Μεγάλο ρόλο στην ανάπτυξη της διανοητικής ιδιοκτησίας έπαιξε και η θεωρία των δικαιωμάτων ιδιοκτησίας. Σήμερα το νομικό πλαίσιο προστασίας της διανοητικής ιδιοκτησίας καθορίζεται από τις διεθνείς συνθήκες, την κοινοτική νομοθεσία και τις επιμέρους εθνικές νομοθεσίες.

Διανοητική ιδιοκτησία ονομάζουμε τα δικαιώματα των δημιουργών που προκύπτουν από τη δημιουργία ενός προϊόντος του νου, το οποίο έτσι αντιμετωπίζεται ως άυλο περιουσιακό στοιχείο. Η διανοητική ιδιοκτησία διακρίνεται και κατ' επέκταση αναλύεται σε δύο κατηγορίες:

- Τη Βιομηχανική ιδιοκτησία
- Την Πνευματική ιδιοκτησία

Η Βιομηχανική ιδιοκτησία αφορά τα δικαιώματα Διανοητικής ιδιοκτησίας που προορίζονται αποκλειστικά για οικονομική εκμετάλλευση. Τέτοια δικαιώματα είναι η ευρεσιτεχνία και το βιομηχανικό υπόδειγμα, το σήμα, το βιομηχανικό σχέδιο, οι γεωγραφικές ονομασίες προέλευσης, οι τοπογραφίες ημιαγωγών. Η Βιομηχανική Ιδιοκτησία διακρίνεται έτσι από την πνευματική ιδιοκτησία, η οποία, αν και δεν αποκλείει καθόλου την οικονομική εκμετάλλευση, αφορά κατά κύριο λόγο (τουλάχιστον ιστορικά) έργα λόγου και τέχνης. Κύριος λόγος ύπαρξης της Βιομηχανικής Ιδιοκτησίας είναι ιστορικά η οικονομική ανταμοιβή της πρωτοπορίας και κατά πιο σύγχρονες απόψεις, με βάση και τη θεωρία των δικαιωμάτων ιδιοκτησίας, η παροχή κινήτρων στην έρευνα και στην ανάπτυξη καινοτομιών, από τις οποίες θα έχει αργότερα όφελος το κοινωνικό σύνολο. Με αυτόν τον τρόπο προωθείται η δυναμική αποτελεσματικότητα.

Η Πνευματική ιδιοκτησία αφορά τα αποκλειστικά δικαιώματα των πνευματικών δημιουργών στο έργο τους. Δημιουργός ενός έργου είναι ο αρχικός δικαιούχος του περιουσιακού και του ηθικού δικαιώματος επί του έργου. Τα δικαιώματα αυτά παραχωρούνται από τον νόμο για ορισμένο χρόνο για να απαγορεύσουν σε τρίτους τη χρήση των έργων χωρίς την άδεια του δημιουργού. Το πνευματικό δικαίωμα υφίσταται σε έργα λογοτεχνίας και τέχνης, όπως βιβλία, θέατρο, ζωγραφική, γλυπτική, φωτογραφία, αρχιτεκτονική αλλά και άλλες δημιουργίες όπως λογισμικό ή βάσεις δεδομένων. Οι πνευματικοί δημιουργοί με τη δημιουργία του έργου τους αποκτούν πάνω σ' αυτό πνευματική ιδιοκτησία που περιλαμβάνει το δικαίωμα της εκμετάλλευσης του έργου (περιουσιακό δικαίωμα) και το δικαίωμα της προστασίας του προσωπικού τους δεσμού προς αυτό (ηθικό δικαίωμα). Τέλος, το πνευματικό δικαίωμα αποκτάται αυτοδικαίως χωρίς να απαιτείται αίτηση του δημιουργού ή καταχώριση του έργου σε κάποια υπηρεσία.

Η προστασία των διανοητικών δημιουργημάτων – θεσμοί

Ευρεσιτεχνία: είναι το αποκλειστικό δικαίωμα χρήσης που δίνεται για κάποιο διάστημα στον εφευρέτη (που μπορεί να είναι ένα φυσικό ή νομικό πρόσωπο) μιας νέας μεθόδου, ουσίας ή μηχανισμού. Το αποκλειστικό αυτό δικαίωμα χορηγείται για 20 χρόνια από την υποβολή της αίτησης και απαγορεύει σε άλλους να χρησιμοποιούν την κατοχυρωμένη μέθοδο, ουσία ή μηχανισμό χωρίς την άδεια του κατόχου του διπλώματος ευρεσιτεχνίας. Μια εφεύρεση για να κατοχυρωθεί με δίπλωμα ευρεσιτεχνίας θα πρέπει να είναι καινούργια. Βασική προϋπόθεση για τη χορήγηση διπλώματος ευρεσιτεχνίας είναι ο τεχνικός χαρακτήρας της εφεύρεσης. Με τον όρο αυτό εννοείται ότι η εφεύρεση θα πρέπει να δίνει λύση σε ένα συγκεκριμένο τεχνικό πρόβλημα. Για να είναι καινούργια μια εφεύρεση θα πρέπει να μην είναι γνωστή ολόκληρη ως σύνολο στο κοινό. Προϋπόθεση για την κατοχύρωση μιας εφεύρεσης με δίπλωμα ευρεσιτεχνίας είναι αυτή να εμπεριέχει εφευρετική δραστηριότητα ("εφευρετικό βήμα") ή να μην είναι προφανής στο μέσο εξειδικευμένο επιστήμονα ή τεχνικό του οικείου τομέα. Είναι επίσης προϋπόθεση για την απόκτηση διπλώματος ευρεσιτεχνίας η περιγραφή της εφεύρεσης στην αίτηση για τη χορήγηση του διπλώματος. Η προϋπόθεση αυτή είναι σημαντική, γιατί αποτελεί τον ένα από τους δύο βασικούς λόγους ύπαρξης του διπλώματος ευρεσιτεχνίας, τη δημοσιοποίηση της γνώσης διότι δύο είναι οι κύριοι λόγοι θέσπισης του δικαιώματος ευρεσιτεχνίας: ο ένας είναι η παροχή κινήτρου στα άτομα και στις επιχειρήσεις να επιδίδονται σε

έρευνα και να προωθούν την καινοτομία. Ο δεύτερος λόγος είναι η δημοσιοποίηση των καινοτομιών.(προστασία των ευρεσιτεχνιών, νόμος 1733/1987 αρ.5)

Βιομηχανικά σχέδια και υποδείγματα: είναι η εξωτερικά ορατή εικόνα του συνόλου ή μέρους ενός βιομηχανικού ή βιοτεχνικού προϊόντος, η οποία προκύπτει από τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά που έχει (π.χ. η γραμμή, το σχήμα, το χρώμα κλπ). Πιστοποιητικό καταχώρισης σχεδίου ή υποδείγματος είναι ο τίτλος προστασίας που χορηγείται στον δικαιούχο για ένα σχέδιο ή υπόδειγμα που είναι νέο και έχει ατομικό χαρακτήρα. Η μέγιστη διάρκεια ισχύος του είναι 25 έτη (από την ημερομηνία κανονικής κατάθεσης της αίτησης), εφόσον ο δικαιούχος το επιθυμεί και τα τέλη ανανέωσης καταβάλλονται κανονικά (ανά πενταετία). Ένα βιομηχανικό σχέδιο έχει λοιπόν νομική προστασία εφόσον γίνει καταχώρισή του στον Οργανισμό Βιομηχανικής Ιδιοκτησίας, μετά από αίτηση για τη χορήγηση του σχετικού πιστοποιητικού. Βασικές προϋποθέσεις για την προστασία ενός βιομηχανικού σχεδίου είναι να είναι **νέο**, δηλαδή να μην έχει διατεθεί στο κοινό κανένα πανομοιότυπο σχέδιο ή υπόδειγμα, και να έχει **ατομικό χαρακτήρα**, δηλαδή να δημιουργεί στον ενημερωμένο χρήστη μοναδική εντύπωση έναντι οποιουδήποτε άλλου σχεδίου. Στις κατηγορίες προϊόντων για τις οποίες μπορεί να ζητηθεί προστασία συγκαταλέγονται τα κοσμήματα, τα είδη ένδυσης και υπόδησης, διατροφής, υφαντουργίας, επίπλωσης, διακόσμησης, συσκευασίες, συσκευές και μηχανήματα, παιχνίδια.(ΔΣ Χάγης, Κανονισμός ΕΕ 245/2002)

Βάσεις Δεδομένων: έχουν την ιδιαιτερότητα ότι αποτελούν συλλογές έργων, τα οποία είτε προστατεύονται αυτοτελώς ως τέτοια ανεξάρτητα από τη βάση δεδομένων είτε δεν προστατεύονται, αν δεν πληρούν τις προϋποθέσεις του νόμου. Η οργάνωση όμως μιας βάσης δεδομένων μπορεί να είναι μια πρωτότυπη και δαπανηρή δραστηριότητα. Ο δημιουργός της, αν δεν υπήρχε ιδιαίτερη προστασία, θα διέτρεχε τον κίνδυνο να αντιγράψει κάποιος τρίτος ολόκληρη τη βάση ή ολόκληρο το περιεχόμενό της χωρίς αυτός να μπορεί να τον εμποδίσει, αφού μόνο οι δημιουργοί των συμπεριλαμβανόμενων έργων θα είχαν αξίωση κατά του τρίτου – προσβολέα. Στην ψηφιακή εποχή όμως οι βάσεις δεδομένων έχουν ιδιαίτερη σημασία, γιατί αποθηκεύουν και ταξινομούν πληθώρα πληροφοριών, τις οποίες χωρίς ταξινόμηση θα ήταν αδύνατο να χρησιμοποιήσει ή να επεξεργαστεί κανείς. Χωρίς ιδιαίτερη προστασία οι επενδύσεις σε βάσεις δεδομένων θεωρήθηκε ότι θα ήταν περιορισμένες με βάση τη θεωρία των δικαιωμάτων ιδιοκτησίας. Έτσι έχει θεσπιστεί σε όλα τα κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Κοινότητας η νομική προστασία των βάσεων δεδομένων με βάση ένα διπλό σύστημα, το δικαίωμα πνευματικής ιδιοκτησίας για τις πρωτότυπες βάσεις δεδομένων και το συγγενικό δικαίωμα για τις βάσεις δεδομένων που δεν είναι πρωτότυπες αλλά ενσωματώνουν μια σημαντική επένδυση.

Σήματα και διακριτικά γνωρίσματα: Κάθε επιδεκτικό σημείο γραφικής παράστασης, ικανό να διακρίνει τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες μιας επιχείρησης από εκείνα άλλων επιχειρήσεων, θεωρείται σήμα(π.χ τα λογότυπα). Στα διακριτικά γνωρίσματα προϊόντος ή υπηρεσίας ανήκουν εκείνα τα διακριτικά γνωρίσματα που διακρίνουν το προϊόν και ειδικά την προέλευση του από μια επιχείρηση ή ένα πρόσωπο που το παράγει ή το εμπορεύεται. Μπορούν να αποτελέσουν σήμα ιδίως οι λέξεις, τα ονόματα φυσικών ή νομικών προσώπων, τα ψευδώνυμα, οι απεικονίσεις, τα σχέδια, τα γράμματα, οι αριθμοί, οι ήχοι, οι μουσικές φράσεις, το σχήμα του προϊόντος ή της συσκευασίας του. Το σήμα αποκτάται μόνο μετά την καταχώρησή του, δηλαδή αν αναγνωριστεί με αμετάκλητη απόφαση της Διοικητικής Επιτροπής

Σημάτων, και διακρίνει τα προϊόντα που μια επιχείρηση παράγει ή εμπορεύεται ή τις υπηρεσίες που προσφέρει από τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες άλλων επιχειρήσεων. Τα σήματα μπορούν να είναι λεκτικά, εικαστικά, ηχητικά ή κάποιος συνδυασμός αυτών.(νόμος 2239/1994 αρ.1)

Πρωτοτυπία: Το δίκαιο πνευματικής ιδιοκτησίας δεν προστατεύει όλα τα έργα, αλλά μόνο αυτά που είναι πρωτότυπα. Ένα από τα πιο δύσκολα σημεία της πνευματικής ιδιοκτησίας είναι ο ορισμός της πρωτοτυπίας. Παραδοσιακά το σύστημα του copyright, θέτοντας στο επίκεντρο την οικονομική διάσταση της πνευματικής ιδιοκτησίας, τείνει να θεωρεί πρωτότυπο οποιοδήποτε έργο δεν είναι απλή αντιγραφή και προϋποθέτει μια ελάχιστη εργασία ή επένδυση.(νόμος 2121/1993 αρ.2)

Δημιουργία: Είναι το πνευματικό δημιούργημα, το αποτέλεσμα ανθρώπινης δημιουργικής πράξης. Η πνευματική ιδιοκτησία προστατεύει έργα. Το έργο δημιουργείται (αρχίζει να υπάρχει) με την εξωτερίκευση. Ως ιδέα στο μυαλό του δημιουργού δεν προστατεύεται, δηλαδή δεν προστατεύονται οι ιδέες (πχ ο κυβισμός, το κολλάζ ως τεχνοτροπία, διάφορες τεχνικές κλπ.). Επίσης δεν αποτελεί πνευματικό δημιούργημα κάποιο προϋπάρχον αντικείμενο στο οποίο δεν έχει επενεργήσει δημιουργικά το ανθρώπινο πνεύμα (πχ τα έργα της φύσης). Πολύ σημαντικό είναι να επισημανθεί το ότι προστατεύονται τα έργα λόγου, τέχνης, τα εικαστικά και γενικά όλα όσα γίνονται αντιληπτά με την ακοή, την όραση, την αφή αλλά **όχι** την όσφρηση. Επομένως οι κατηγορίες έργων που προστατεύονται είναι τα έργα λόγου, γραπτά κείμενα, προφορικά κείμενα, μουσικές συνθέσεις με ή χωρίς στίχους, θεατρικά έργα, χορογραφικά έργα και παντομίμες, οπτικοακουστικά έργα, έργα εικαστικών τεχνών, αρχιτεκτονικά έργα, φωτογραφίες, εικονογραφήσεις, έργα Η/Υ.(νόμος 2121/1993 αρ.2)

Από τα παραπάνω εύλογα συμπεραίνουμε ότι υπάρχει ένα εύρος προστασίας των διανοητικών δημιουργημάτων, το οποίο είναι επίσημα καταχωρημένο από το Δίκαιο, του συνόλου δηλαδή των κανόνων που ρυθμίζουν με υποχρεωτικό τρόπο τη ζωή των ανθρώπων μέσα σε μια συγκεκριμένη κοινωνία. Η **σωρευτική** αυτή προστασία υφίσταται για τον εξής λόγο: σε κάθε δημιούργημα δεν αντιστοιχεί αποκλειστικά μία από τις παραπάνω κατηγορίες, αλλά αντιθέτως κάθε δημιούργημα μπορεί να προστατεύεται από πολλούς νόμους και θεσμούς, συνδυαστικά, ανάλογα με τις προδιαγραφές και τις προϋποθέσεις που πληρεί.

Περιπτώσεις όπου έργα προστατεύονται από περισσότερο του ενός θεσμούς Πνευματικής και Βιομηχανικής Ιδιοκτησίας

Υπάρχουν περιπτώσεις όπου έργα προστατεύονται από περισσότερους του ενός θεσμούς της Πνευματικής και Βιομηχανικής ιδιοκτησίας. Αυτό προϋποθέτει τα εν λόγω έργα να πληρούν κάποιες προδιαγραφές όπως η ευρεσιτεχνία, το σήμα, το design, και γενικά όσα έχουν ήδη προαναφερθεί. Παρακάτω παρατίθεται το **παράδειγμα του iPod της Apple**, αναλύοντας το από τη σκοπιά των θεσμών από τους οποίους αυτό προστατεύεται.

Η εταιρία: Η Apple Inc. γνωστή και απλώς ως **Apple** είναι αμερικάνικη ιδιωτική εταιρεία τεχνολογίας υπολογιστών με εξάπλωση σε πάνω από 20 ακόμη χώρες. Ιδρύθηκε την 1^η Απριλίου του 1976 από τον Στηβ Τζομπς και τον Στηβ Γουόνζιακ. Εδρεύει στην Καλιφόρνια και τα πιο γνωστά από τα προϊόντα της είναι οι υπολογιστές της σειράς Macintosh, το λειτουργικό σύστημα Mac OS X, το φορητό jukebox **iPod** και τη πολυσυσκευή κινητό τηλέφωνο iPhone. Σκοπός της ίδρυσης και πρώτο της προϊόν ήταν ο υπολογιστής [Apple I], δημιούργημα του Γουόνζιακ, ευρέως αποδεκτός ως ο πρώτος ολοκληρωμένος προσωπικός υπολογιστής του κόσμου. Το 1983 η Apple παρουσίασε τον Macintosh, ο υπολογιστής που θα έκανε την Apple γνωστή στον περισσότερο κόσμο και θα επαναπροσδιόριζε την διεπαφή ανθρώπου και μηχανής, εξασφαλίζοντας της σημαντική θέση στον τομέα των προσωπικών υπολογιστών. Το 2001 η Apple παρουσίασε μια ριζικά βελτιωμένη έκδοση του λειτουργικού συστήματος για τους υπολογιστές της Macintosh, το Mac OS X. Λίγους μήνες αργότερα, τον Οκτώβριο του 2001 ανακοίνωσε το πρώτο μη-σχετικό με Macintosh προϊόν της, το **iPod**, μια συσκευή αποθήκευσης και αναπαραγωγής μουσικής. Παρ' όλο που δεν ήταν η πρώτη συσκευή του είδους, ο καλός σχεδιασμός της, η ευκολία χρήσης και η πετυχημένη προώθηση της εταιρίας στις ΗΠΑ και τη Δυτική Ευρώπη το κατέστησαν το δημοφιλέστερο προϊόν του είδους, κατακτώντας στην ακμή του άνω του 70% της αγοράς.

Το iPod: Το iPod είναι ένα φορητό μουσικό jukebox της εταιρείας Apple. Οι συσκευές της οικογένειας iPod προσφέρουν στον χρηστή τους ένα πολύ απλό τρόπο χρήσης βασισμένο πάνω στο κυκλικό τους πεδίο αφής/κουμπί (scroll wheel). Τα περισσότερα iPod έχουν σαν μέσο αποθήκευσης ένα σκληρό δίσκο, ενώ τα μικρότερα της οικογένειας Nano και Shuffle χρησιμοποιούν μνήμη flash. Υποστηρίζουν τους εξής τύπους αρχείων ήχου: Mp3, AAC, WAV, AIFF, Audible και Apple Lossless. Όπως και τα περισσότερα μουσικά jukebox, έτσι και το iPod μπορεί να χρησιμοποιηθεί και σαν χώρος αποθήκευσης δεδομένων όταν συνδεθεί με κάποιον υπολογιστή.

Δικαιώματα Πνευματικής και Βιομηχανικής Ιδιοκτησίας του iPod

1. Η εταιρία Apple έχει τα **πνευματικά δικαιώματα του iPod**. Αυτό σημαίνει ότι τα δικαιώματα αυτά έχουν παραχωρηθεί από τον νόμο για ορισμένο χρόνο για να απαγορεύσουν σε τρίτους τη χρήση του συγκεκριμένου έργου χωρίς την άδεια της εταιρίας. Η Apple με τη δημιουργία του iPod αποκτά πάνω σ' αυτό το περιουσιακό και το ηθικό δικαίωμα. Με το περιουσιακό δικαίωμα ουσιαστικά της παραχωρείται: η έννοια της δημόσιας και ιδιωτικής χρήσης εκτέλεσης και παρουσίασης του έργου, το δικαίωμα εγγραφής και αναπαραγωγής, το δικαίωμα της μετάφρασης, διασκευής, θέσης του έργου σε κυκλοφορία και επιβολής περιοριστικών όρων. Με το ηθικό δικαίωμα της παραχωρείται: τα χαρακτηριστικά όλων των ηθικών δικαιωμάτων, το δικαίωμα δημοσίευσης, αναγνώρισης πατρότητας του έργου, σεβασμού και ακεραιότητας του έργου και το δικαίωμα προσπέλασης του έργου.

2. Το iPod υπόκειται στην **προστασία υποδειγμάτων χρησιμότητας**, κατοχυρώνεται δηλαδή η προστασία του για προκαθορισμένο χρονικό διάστημα από την κατάθεσή του στον αμερικανικό ΟΒΙ.

3. Το iPod υπόκειται επίσης στην **προστασία βιομηχανικών σχεδίων και υποδειγμάτων**. Αυτό σημαίνει ότι κατοχυρώνεται η δυσδιάστατη και τρισδιάστατη διάπλαση της μορφής που έχει πρακτικό προορισμό και που λόγω του αισθητικού αποτελέσματος αποτελεί πνευματικό δημιούργημα.

4. Το λεκτικό σήμα **iPod** με την καθιερωμένη του γραμματοσειρά και την εικαστική του άποψη, προστατεύεται από τον **θεσμικό νόμο περί σημάτων**. Το σήμα αυτό καθιστά το εν λόγω έργο της Apple μοναδικό και αναγνωρίσιμο και καμιά άλλη επιχείρηση δεν μπορεί να το χρησιμοποιήσει για την ταυτοποίηση δικού της έργου.

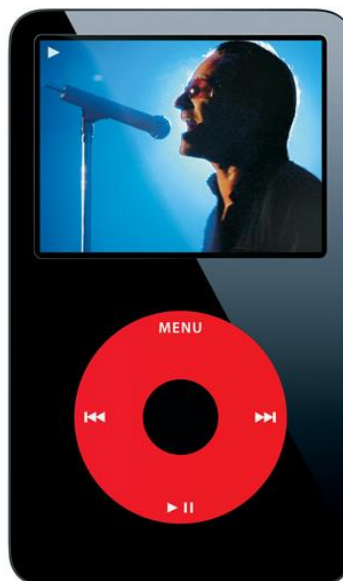
5. Το iPod προστατεύεται επίσης από τον **νόμο «περί αθέμιτου ανταγωνισμού»**. Πάνω στο αντικείμενο δηλαδή υπάρχει το διακριτικό γνώρισμα της Apple (που είναι το γνωστό σε όλους μήλο) και που το οποίο με τη σειρά του προστατεύεται από τον νόμο περί σημάτων και που γνωστοποιεί την εταιρία.

το λογότυπο της Apple

Διακριτικό γνώρισμα

6. Το iPod επίσης υπόκειται στην **προστασία προγραμμάτων Η/Υ & Βάσεων δεδομένων** αφού υποστηρίζει λειτουργικό σύστημα και μάλιστα πρωτοποριακής ευκολίας(screen roll)

7. Τέλος το iPod προστατεύεται από την πρωτοτυπία του σχεδίου του, ως έργο εφαρμοσμένων τεχνών και τεχνολογιών.

Στο σημείο αυτό θα σημειώσουμε το γεγονός ότι το iPod δεν είναι το πρώτο αντικείμενο του είδους του που βγήκε στην αγορά και σαν κι αυτό προϋπαρχαν κι άλλα, έτσι δεν προστατεύεται από το νόμο προστασίας ευρεσιτεχνιών.

Συμπέρασμα

Φυσικά, το παράδειγμα της Apple και του iPod χρησίμευσε ως υπόδειγμα του πως σε κάποιες περιπτώσεις τα έργα προστατεύονται από περισσότερους του ενός θεσμού της σωρευτικής προστασίας των νόμων του Δικαίου. Πρέπει να τονιστεί ότι υπάρχουν κάποιες διαφοροποιήσεις στα Δίκαια μεταξύ των χωρών ή των ηπειρών και αυτό οφείλεται σε παράγοντες όπως η νομοθεσία, ο πολιτισμός και η κουλτούρα. Όσον αφορά την προστασία, τα περισσότερα έργα φέρουν την προστασία του νόμου για πολλαπλούς θεσμούς. Αυτό συμβαίνει για το λόγω του ότι όλα τα έργα συνήθως έχουν πολλά χαρακτηριστικά που χρήζουν σεβασμού και προστασίας από το νόμο. Κάθε έργο φέρει στοιχεία του πνεύματος του δημιουργού, είτε αυτός είναι φυσικό είτε νομικό πρόσωπο.

Επομένως, στην περίπτωση που κάποια έργα αναπτύσσονται και υλοποιούνται σε πολύπλοκα από νομοθετικής άποψης περιβάλλοντα, όπως πχ το περιβάλλον μιας εταιρίας όπου τα διάφορα παράθυρα του νόμου αφορούν πάντα κάποια από τις δραστηριότητες και λειτουργίες της, είναι απαραίτητο τα έργα να προστατεύονται από μια πληθώρα θεσμών. Οι θεσμοί αυτοί έχουν απώτερο σκοπό να προστατεύσουν την εταιρία, τον δημιουργό, τον άνθρωπο, το ανθρώπινο πνεύμα που υπάρχει πίσω από κάθε ανθρώπινο δημιούργημα οποιασδήποτε εμβέλειας.

Στο παράδειγμα των επιχειρήσεων και των εταιριών, η σωρευτική προστασία είναι απαραίτητη. Κάθε φάση υλοποίησης ενός έργου χρήζει ιδιαίτερης προστασίας για την κατοχύρωση των δικαιωμάτων που παραχωρούνται αλλά και για τους περιορισμούς που τα δικαιώματα αυτά επιφέρουν προκειμένου να μη διακυβεύεται το κοινό καλό.

Η σημασία της σωρευτικής προστασίας.

Οι λόγοι για τους οποίους υφίσταται η προστασία των δημιουργημάτων της διάνοιας εκφράζονται μέσω κάποιων επιχειρημάτων. Τα επιχειρήματα αυτά έχουν δύο προεκτάσεις. Η μεν αφορά το δημιουργό ως φυσικό πρόσωπο και έχει τις βάσεις της στη θεωρία περί φυσικού δικαίου, η δε αφορά την οικονομική σκοπιά της δημιουργίας και προστατεύει εξίσου αυτόν που επενδύει σε παραγωγικές δραστηριότητες. Έτσι προκύπτει το ότι υπάρχουν δύο αντιδιαμετρικά αντίθετοι δικαιολογητικοί λόγοι ύπαρξης της πνευματικής ιδιοκτησίας και προστασίας, οι

οποίοι όμως στις σύγχρονες νομοθεσίες περισσότερο αλληλοσυμπληρώνονται παρά αλληλοαποκλείονται: ο πρώτος αφορά τον **άνθρωπο** και ο δεύτερος αφορά το **δημιούργημα**.

Σχετικά με τον άνθρωπο: Επειδή το έργο αποδίδει την προσωπικότητα του δημιουργού του, διαμέσου της προστασίας του έργου προστατεύεται και η προσωπικότητα του δημιουργού του. Υπό αυτήν την άποψη, ο δημιουργός είναι πάντα φυσικό πρόσωπο. Βάρος δίνεται σε έργα κατ' εξοχήν πνευματικά και προϋπόθεση προστασίας είναι το δημιουργικό ύψος του έργου. Η αντίληψη αυτή συνδέεται με τη Γαλλική Επανάσταση και το Διαφωτισμό. Αντίστοιχα και η διάρκεια του δικαιώματος δε συνδέεται με τη ζωή του έργου αλλά με τη ζωή του δημιουργού. Επίσης επειδή για πολλά σύγχρονα έργα βιομηχανικής και πνευματικής ιδιοκτησίας χρειάζονται επενδύσεις, προστατεύοντας το έργο προστατεύονται οι επενδύσεις και αυτό αποτελεί κίνητρο για τη δημιουργία νέων ιδεών και για τη διάχυσή τους, προς όφελος του γενικού συμφέροντος. Αυτός ο τελευταίος λόγος αποτελεί επιχείρημα υπέρ της δίκαιης οικονομικής ανταμοιβής.

Σχετικά με το δημιούργημα: Επειδή είναι σημαντική η παροχή κινήτρων για την ενίσχυση της πολιτιστικής δραστηριότητας, η προστασία της βιομηχανικής και πνευματικής ιδιοκτησίας ενθαρρύνει τη δημιουργία πολιτιστικών έργων λόγω της αποκλειστικότητας που παρέχει. Ο δημιουργός με την προσδοκία του οικονομικού οφέλους από την αποκλειστική εκμετάλλευση του έργου του στρέφει την παραγωγική του δραστηριότητα σε καινοτόμα έργα, τα οποία ωφελούν το κοινωνικό σύνολο. Υπό αυτήν την αντίληψη, ο δημιουργός μπορεί να είναι και νομικό πρόσωπο. Παράλληλα σκοπός του κινήτρου αυτού είναι να αυξηθούν τα κέρδη από τη δημιουργία νέων έργων, ώστε αυτά να υπερβαίνουν τις μακροοικονομικές απώλειες που προκύπτουν από τον περιορισμό χρήσεως και από τη διαχείριση των σχετικών δικαιωμάτων.

Από όλα τα παραπάνω προκύπτει πως όλη αυτή η σωρευτική προστασία της βιομηχανικής και πνευματικής ιδιοκτησίας έχει μια βαθύτερη κοινωνική προέκταση υψηλής σημασίας. Το επιχείρημα που πρεσβεύει επί της ουσίας είναι η ανάπτυξη μέσω της υγιούς ανταλλαγής των ιδεών. Η ανάπτυξη αυτή προάγεται διαμέσου της δυνατότητας εισαγωγής ξένης τεχνολογίας, της υγιούς ανάπτυξης των επιχειρήσεων μέσω του θεμιτού ανταγωνισμού και των χρονικών περιορισμών των δικαιωμάτων πνευματικής και βιομηχανικής ιδιοκτησίας, που επιτρέπουν την κοινωνικοποίηση των αγαθών και μετά το πέρας των περιορισμών.

Επίλογος

Γίνεται σαφές το γεγονός ότι πίσω από όλα αυτά, η αξία που δεσπόζει είναι τα δικαιώματα του ανθρώπου. Η διεκδίκησή τους, λόγω του ότι αυτά δεν έχουν υλική υπόσταση αλλά αποτελούν μια ιδέα, αντίληψη και στοιχεία πολιτισμού, μπορεί να λαμβάνει χώρα μέσα από τις διάφορες πτυχές της ανθρώπινης ζωής και δραστηριότητας. Στην ουσία αυτό είναι που επιδιώκει η προστασία της Πνευματικής και της Βιομηχανικής Ιδιοκτησίας μέσω όλων των νόμων, κανονισμών και περιορισμών που έχει θεσπίσει.

Αναφορές:

http://el.wikipedia.org/wiki/πνευματική_ιδιοκτησία

<http://www.obi.gr/online>

<http://www.yppo.gr/1/g1540.jsp?obj>

http://www.productwiki.com/apple_ipod_nano

<http://www.techfresh.net/tag/ipod/page/6>

<http://europa.eu/scadplus/leg/el/lvb/l26021.htm>

<http://www.apple.com/>

«Πνευματική Ιδιοκτησία» Μιχ. Μαρίνος, εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα 2004

